

Makalenin Türü : Araştırma Makalesi
Geliş Tarihi : 06.11.2025
Kabul Tarihi : 10.03.2026

 <https://doi.org/10.29029/busbed.1818504>

ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN TÜRKİYE'Yİ TERCİH ETME NEDENLERİ, UYUM SORUNLARI, KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLER, GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

İshak AYDEMİR¹, Vehbi ÜNAL², Halim TOĞA³, Kamile ÜNLÜ⁴, Yaren BAHAR⁵, Hasret DAĞDEVİREN⁶, Sevde Seva Nur ÖZDEMİR⁷, Aleyna YELOK⁸

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de eğitim gören uluslararası öğrencilerin Türkiye’yi tercih etme nedenleri, karşılaştıkları güçlükler ve genel olarak eğitim ve sosyal yaşama ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Araştırma, uluslararası öğrencilerin tercih nedenleri ile deneyimledikleri güçlükleri birlikte analiz etmesi bakımından özgün bir nitelik taşımaktadır. Araştırma genel tarama modelini esas alarak tasarlanmıştır. Araştırmanın evreni Türkiye’de yaşayan uluslararası öğrencilerden oluşmaktadır. Ancak, evrenin tamamına ulaşmanın güç olması nedeniyle örnekleme yapılmıştır. Araştırmaya 403 uluslararası öğrenci katılım sağlamıştır. Araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin %93.5’i Müslüman, %5.2’si Hristiyan ve %1.2’si ise diğer dini inanca mensuptur. Uluslararası öğrencilerin % 43,9’u KYK yurtlarında, % 28,5’i apartman dairesinde; % 11,9’u apartlarda ve % 11,7’si ise özel yurtlarda ikamet etmekte; % 70,5’si lisans, % 14,6’sı ön lisans, % 10,9’u yüksek lisans ve % 4,0’ü ise doktora öğrencisi olarak öğrenim görmektedir. Eğitim için Türkiye’yi tercih etme nedenleri sıralamasında ilk sırada % 80,4 oran ile “Müslüman bir ülke olması”, ikinci sırada 60,5 oran ile “Gelişmiş bir ülke olması”, üçüncü sırada % 57,3 oran ile “Eğitim standartlarının yüksek olması olarak yer almaktadır. Karşılaştıkları güçlükler sıralamasında ilk sırada % 27,8 oran ile “Dil sorunu yaşama ve yemek kültürüne alışırken zorluk çekme”, % 22,8 oran ile “Sağlık sigortası maliyetinin çok yüksek olması ve kalacak yer maliyetlerinin çok yüksek olması” yer almaktadır. Genel olarak Türkiye ve eğitim sürecine ilişkin görüşleri sıralamasında “Türkiye’de dinimi rahatça yaşarım” görüşü % 53,6 oran ile ilk sırada, “Birlikte eğitim gördüğüm arkadaşlarımızla iyi ilişkiler içindeyim” görüşü % 46,7 oran ile ikinci sırada ve son sırada ise “Farklılıklarımız sebebiyle dışlandığımızı düşünüyorum” görüşü % 11,4 oran ile yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası öğrenci, Yurt, Burs, Dil sorunu, Kültürel farklılık

¹ Prof. Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, ishak.aydemir@sbu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8910-9413

² Prof. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, vunal@cumhuriyet.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3827-6339

³ Dr. Öğr. Üyesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, halim.toga@sbu.edu.tr ORCID: 0000-0003-3048-1987

⁴ Sosyal Hizmet Uzmanı, Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, kamile4270@gmail.com ORCID: 0009-0006-7570-7096

⁵ Sosyal Hizmet Uzmanı, Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, ybaharr38@gmail.com ORCID: 0009-0005-7505-1691

⁶ Sosyal Hizmet Uzmanı, Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, hasretdagdeviren12@gmail.com ORCID: 0009-0009-2028-0517

⁷ Sosyal Hizmet Uzmanı, Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, ozdemirsevde86@gmail.com ORCID: 0009-0000-1899-45-82

⁸ Sosyal Hizmet Uzmanı, Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, aleynayelok7@gmail.com ORCID: 0009-0002-4989-7261

Article Type : Research Article
Date Received : 06.11.2025
Date Accepted : 10.03.2026

<https://doi.org/10.29029/busbed.1818504>

REASONS FOR INTERNATIONAL STUDENTS' PREFERENCE FOR TÜRKİYE, ADAPTATION PROBLEMS, DIFFICULTIES THEY ENCOUNTER, OPINIONS, AND SUGGESTIONS

İshak AYDEMİR¹, Vehbi ÜNAL², Halim TOĞA³, Kamile ÜNLÜ⁴, Yaren BAHAR⁵, Hasret DAĞDEVİREN⁶, Sevde Seva Nur ÖZDEMİR⁷, Aleyna YELOK⁸

ABSTRACT

This study aims to examine why international students prefer to study in Türkiye, the difficulties they encounter, and their views on education and social life in general. This study is designed based on the general survey model. The target population of the study consists of international students living in Türkiye. However, sampling was conducted since reaching the entire target population is difficult. 403 international students have participated in the study. Of the international students who participated in the study, 93.5% are Muslims, 5.2% are Christians, and 1.2% have other religious beliefs. 43.9% of international students reside in KYK dormitories, 28.5% in apartment flats, 11.9% in studio flats, and 11.7% in private dormitories. 70.5% are undergraduates, 14.6% are associate degree students, 10.9% are graduate students and 4.0% are doctoral students. In the ranking of the reasons for choosing Türkiye for education, "Türkiye being a Muslim country" takes the first place with a rate of 80.4%. The second place is "Türkiye being a developed country," with a 60.5% rate, and the third place is "having high education standards" with a rate of 57.3%. The list of difficulties international students encounter consists of "having problems with language and having difficulty getting used to the food culture" with a rate of 27.8%, and "the cost of health insurance and accommodation being too high" with a rate of 22.8%. In the ranking of their views on Türkiye and the education process in general, the opinion of "I can practise my religion comfortably in Türkiye" ranks first with a rate of 53.6%. The opinion of "I have good relations with the friends I study with" ranks second with a rate of 46.7%, and the opinion of "I believe we are being excluded due to our differences" is in last place with a rate of 11.4%.

Keywords: International student, Dormitory, Scholarship, The issue of language, Cultural diversity.

¹ Prof. Dr., Health Sciences University, Gülhane Gülhane Health Sciences Faculty, ishak.aydemir@sbu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8910-9413

² Prof. Dr., Cumhuriyet University, Faculty of Letters, yunal@cumhuriyet.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3827-6339

³ Dr. Öğr. Üyesi., Health Sciences University, Gülhane Gülhane Health Sciences Faculty halim.toga@sbu.edu.tr ORCID: 0000-0003-3048-1987

⁴ Social Worker, Cumhuriyet University, Faculty of Letters, kamile4270@gmail.com ORCID: 0009-0006-7570-7096

⁵ Social Worker, Cumhuriyet University, Faculty of Letters, ybaharr38@gmail.com ORCID: 0009-0005-7505-1691

⁶ Social Worker, Cumhuriyet University, Faculty of Letters, hasretdagdeviren12@gmail.com ORCID: 0009-0009-2028-0517

⁷ Social Worker, Cumhuriyet University, Faculty of Letters, ozdemirsevde86@gmail.com ORCID: 0009-0000-1899-45-82

⁸ Social Worker, Cumhuriyet University, Faculty of Letters, aleynayelok7@gmail.com ORCID: 0009-0002-4989-7261

1. GİRİŞ

Yükseköğretimde artan uluslararasılaşma ile, farklı ülkelerden eğitim amacıyla hareket eden bireyleri tanımlamak için literatürde yabancı öğrenci, yabancı uyruklu öğrenci ve uluslararası öğrenci gibi çeşitli kavramlar kullanılmaktadır (Altbach ve Knight, 2007). Uluslararası öğrenci, UNESCO'nun tanımına göre "eğitim amacıyla ulusal ya da bölgesel sınırların dışına çıkan ve uyruğu bulunduğu ülke dışında öğrenci olarak kayıtlı kişi" olarak tanımlanmaktadır (UNESCO, 2014). OECD (Organization for Identity and Cultural Development) (2013) tarafından "yabancı öğrenci" eğitim aldığı ülkenin vatandaşı olmayan öğrenci olarak tanımlanırken, Türkiye'de "yabancı öğrenci" tanımında; "Her derece ve daldaki eğitim kurumlarında öğrenim gören veya Türkçe kurslarına katılan T.C. uyruğunda bulunmayan kişi" olarak tanımlanmıştır (Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Yönetmeliği, 1985). Bununla birlikte, günümüzde ulusötesi hareketlilik ve eğitim politikalarındaki dönüşümlerle birlikte "uluslararası öğrenci" tanımının kullanımının giderek daha fazla tercih edildiği görülmektedir.

Uluslararası öğrenci, yükseköğrenim süresinin tamamını ya da bir bölümünü başka bir ülkede geçiren veya değişim programı kapsamında, vatandaşı olduğu ülke dışında belirli bir süre eğitim görmek amacıyla milli sınırların ötesine çıkan kişi olarak tanımlanmaktadır (Kayani, Ahmet ve Ali-Shah, 2015). Uluslararası öğrencilere ilişkin alan yazın incelendiğinde, ülkelere ve kurumlara göre farklı biçimlerde tanımlandıkları görülmektedir (Kalkınma Araştırmaları Merkezi, 2015). Bu bağlamda, uluslararası öğrencilerin farklı ülke ve kurumlarda yabancı öğrenci, değişim programı öğrencisi ya da misafir öğrenci gibi çeşitli adlandırmalarla ifade edildiği görülmektedir (Zerengök, 2016). 1983–2011 yılları arasındaki dönemde uluslararası öğrenciler genel olarak "yabancı öğrenci" kavramı ile tanımlanmış; ancak söz konusu kavram, yapılan yasal düzenlemeler doğrultusunda "uluslararası öğrenci" kavramı ile değiştirilmiştir (Kalkınma Araştırmaları Merkezi, 2015). Bu değişimin nedeni ise "yabancı öğrenci" ifadesinin daha çok "diğer"i işaret eden, ötekileştiren bir çağırıştırma yapması ve bu nedenle öğrencilerin ırkçı ve ayrımcı ifadelerin hedefi olabileceği kaygısıdır (Özkan ve Acar Güvendir, 2015).

Günümüzde öğrenciler uluslararası alanda yetkin bir öğrenim, prestijli bir statü, iyi bir meslek ve refah seviyesi yüksek bir gelecek umuduyla vatandaşı olmadıkları ülkelere giderek orada eğitim görmeyi tercih etmeye başlamışlardır (Cura, 2015). Son yıllarda ise dünya genelinde uluslararası öğrenci sayısında ciddi bir artış ve çeşitlenme gözlemlenmektedir. UNESCO'ya göre 2020 ve sonrası dönemde uluslararası öğrenci sayısının 7 milyonu aşacağı öngörülmektedir (Hasırcıoğlu, 2013). Bu artış, yükseköğretim alanında uluslararasılaşma politikalarının önemini artırmakta ve ev sahibi ülkeler açısından hem akademik hem de sosyo-ekonomik etkiler doğuran çok boyutlu bir süreci beraberinde getirmektedir.

Uluslararası öğrenci hareketliliğinin büyük bir bölümünün gelişmekte olan ülkelere, gelişmiş ülkelere doğru olduğu söylenebilir (Kumar, 2008). Günümüzde bireyler eğitim, istihdam ve daha iyi yaşam koşulları gibi farklı amaçlar doğrultusunda ülkeler arası göç etmektedir. Bu kapsamda, öğrenim amacıyla doğup büyüdüğü ülkeden ayrılarak başka bir ülkede eğitim alan öğrenciler, gittikleri ülkelerde uluslararası öğrenci statüsüyle yalnızca akademik uyum süreçleriyle değil; aynı zamanda barınma, dil, sosyal uyum ve psikolojik iyi oluş gibi farklı sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Uluslararası öğrencilerin öğrenim amacıyla geçici ya da kalıcı olarak buldukları ülkelerde farklı coğrafi, toplumsal, kültürel ve psikolojik koşullarla karşılaşmaları, bu öğrencilerin çok yönlü ve çeşitlenen güçlükler yaşamalarını kaçınılmaz hâle getirmektedir (Sungur vd., 2016).

Eğitimin uluslararası bir boyuta ulaşması bütün dünyada insanlığın ortak kültürel değerlerine önemli katkılar sunmaktadır. Bu süreçte dünyada yaşayan birbirlerinden ülke sınırları ile ayrılan insanlar eğitimde sınır tanımadan bir araya gelmektedir. Uluslararası eğitim amacıyla bir ülke kimi zaman başka ülkelerin öğrencilerine ev sahibi, kimi zaman ise öğrencisini misafirlğe uğurlayan bir aile gibi olmaktadır. Değişen şartlar ve gereksinimler ülkelerin ev sahibi olma arzusunu arttırmaktadır. Türkiye'deki üniversiteler, yakın zamana kadar ağırlıklı olarak öğrenci gönderen ülke konumunda yer alırken, son dönemde bu konuma uluslararası öğrencilere ev sahipliği yapma rolünü de eklemiştir (Çelik, 2019). Bu gelişmeyle birlikte, çok sayıda uluslararası öğrenci Türkiye'de yükseköğrenim görmeye başlamıştır.

Üniversiteler, farklı düşünce ve görüşlerin özgürce ifade edilebildiği çoğulcu mekânlar olarak, toplumsal çeşitliliğin bir arada deneyimlendiği önemli kamusal alanlardır (Rashidi, 2013). Bu bağlamda, farklı kültürel geçmişlere sahip uluslararası öğrencilerin ülke öğrencileriyle aynı akademik ve sosyal ortamları paylaşmaları, üniversite yaşamının çokkültürlü bir yapıya kavuşmasına katkı sağlamaktadır (Halualani, 2010). Türkiye'de uluslararası öğrencilerin eğitim almasını teşvik etmek ve bu öğrencilerin sayısını artırmak amacıyla çeşitli politikalar ve uygulamalar hayata geçirilmektedir (Kondakçı, 2011). Öğrenim amacıyla başka bir ülkeye giden öğrenciler açısından bu süreç; gidilen ülkenin eğitim olanaklarından yararlanma, kültürel birikimini tanıma, kariyer fırsatlarını geliştirme, yabancı dil edinme ve farklı alanlarda deneyim kazanma gibi çok boyutlu kazanımlar sunmaktadır. Bu bağlamda, uluslararası öğrenciler ile Türk öğrenciler, akademik ve sosyal etkileşimi en yoğun biçimde üniversite ortamlarında gerçekleştirmekte; aynı mekânları ve sosyal alanları paylaşarak karşılıklı öğrenme ve kültürel etkileşim süreçlerine dâhil olmaktadır (Çelik, 2019).

OECD verileri incelendiğinde, uluslararası öğrenci hareketliliğinin yönünü belirlemede ülkeler arası ilişkiler ve anlaşmaların yanı sıra dil benzerliği ve coğrafi yakınlık gibi faktörlerin önemli bir rol oynadığı görülmektedir (OECD, 2018). Bu durum, uluslararası öğrenci hareketliliğinin yalnızca akademik tercihlerle açıklanamayacağını; tarihsel, politik ve sosyo-kültürel bağlamların da bu süreci belirleyici biçimde şekillendirdiğini ortaya koymaktadır. Eğitim amacıyla kendilerine yabancı bir topluma gelen öğrenciler, bu yapısal tercihler doğrultusunda yeni bir yaşam bağlamına uyum sağlamak durumunda kalmakta ve sıklıkla dil engeli, kültürel uyum güçlükleri ve sosyal ilişkiler kurmada zorluklar yaşamaktadır (Özçetin, 2013; Ercan, 2012). Bu uyum sürecinde ortaya çıkan sorunların önemli bir boyutunu ise yalnızlık ve sosyal izolasyon oluşturmaktadır. Nitekim yalnızlığın, gidilen topluma yabancı olmayan bireyler tarafından da deneyimlenebilen bir durum olduğu; ancak özellikle farklı bir ülkede bulunmanın yarattığı belirsizlik, endişe ve korku duygularının uluslararası öğrencilerde yalnızlık hissini artırarak daha fazla psikososyal sorunlarla karşılaşmalarına zemin hazırladığı belirtilmektedir (Duy, 2003). Bu kapsamda, uluslararası öğrenci hareketliliğini belirleyen yapısal faktörler ile öğrencilerin bireysel uyum süreçleri arasındaki etkileşim, uluslararası öğrencilerin yaşadıkları psikososyal sorunların bütüncül bir çerçevede ele alınması gerekmektedir.

Türkiye’de 2024 yılı itibarıyla 194.032’si erkek ve 142.259’u kadın olmak üzere toplam 336.291 uluslararası öğrenci öğrenim görmektedir (YÖK, Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi, 2024). Bu sayının her yıl artış gösterdiği görülmektedir. Bu doğrultuda, uluslararası öğrencilerin ülkemizde yaşadıkları sosyal, kültürel, ekonomik, sağlık ve beslenmeye ilişkin güçlükleri ele almak; söz konusu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirmek ve uyum sorunları ile olumsuz ayrımcılıkla baş etme süreçlerini değerlendirmek bu çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır.

Bu çalışmada, Türkiye’de eğitim amacıyla bulunan uluslararası öğrencilerin ülkemizi eğitim için tercih etme nedenleri ile öğrenim sürecinde karşılaştıkları sorunlar ele alınmaktadır. Araştırma kapsamında, öğrencilerin uyum sürecinde zorlandıkları alanlar ile daha hızlı uyum sağladıkları boyutlar belirlenmekte; uyum sürecinde deneyimledikleri psikososyal sorunlar incelenerek bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın amacı doğrultusunda oluşturulan soruları şöyledir;

1. Uluslararası öğrencilerin Türkiye’yi eğitim amaçlı tercih etmelerini belirleyen etmenler nelerdir?
2. Uluslararası öğrencilerin eğitim sürecinde karşılaştıkları güçlükler nelerdir?
3. Uluslararası öğrencilerin genel olarak Türkiye hakkındaki görüşleri nelerdir?

Bu çalışmadan elde edilecek sonuçlar, uluslararası öğrencilerin ülkemizi tercih nedenleri, yaşadıkları uyum sorunları, dışlanma ve eğitim, barınma, beslenme, sağlık gibi çeşitli alanlarda karşılaştığı güçlükler ve problemlere ilişkin olarak onların görüşleri ortaya koymasından önemlidir. Bu doğrultuda uluslararası öğrencilere yönelik sunulan hizmet ve programlara da kaynak oluşturacak; literatüre, akademisyenlere, ilgili profesyonellere, YÖK ve üniversitelere de bilgi kaynağı oluşturacak olması çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

2. YÖNTEM

Bu çalışma, nicel araştırma desenlerinden biri olan genel tarama modeli doğrultusunda yapılandırılmıştır. Genel tarama modeli çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tamamı ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinden yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2015).

2.1. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini Türkiye’de yaşayan uluslararası öğrenciler oluşturmaktadır. Türkiye’de 2024 yılı itibarıyla 194.032’si erkek ve 142.259’u kadın olmak üzere toplam 336.291 uluslararası öğrenci öğrenim görmektedir (YÖK, 2024). Evrenin tamamına ulaşılmasının mümkün olmaması nedeniyle örnekleme yoluna gidilmiştir. Çalışmada kolayda örnekleme ve kartopu örnekleme yöntemleri kullanılmıştır. Örneklem büyüklüğü, %95 güven düzeyi ve %5 örneklem hatası esas alınarak Cochran’ın (2002) sonlu evrenler için önerdiği örneklem hesaplama formülü kullanılarak belirlenmiş; yapılan hesaplamada en az 384 katılımcının yeterli olduğu saptanmıştır. Araştırmaya toplam 403 uluslararası öğrenci katılım sağlamıştır.

2.2. Veri Toplama Araçları ve Süreci

Araştırmada veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan bir anket kullanılmıştır. Birinci bölümde katılımcıların demografik bilgileri (yaş, cinsiyet, uyruğu, öğrenim düzeyi gibi), ikinci bölümde yabancı uyruklu öğrencilerin uyum sorunları, tercih nedenleri ve genel olarak Türkiye ve eğitim sürecine ilişkin genel görüşleri ve önerileri yer almaktadır. Anket soruları oluşturulmadan önce literatür taraması yapılarak konu ile ilgili yapılan çalışmaların

soru formları incelenmiştir. Bu çalışmalardan yararlanılarak anket formunda yer alan sorular oluşturulmuştur. Anketin Cronbach alfa güvenirlik kat sayısı ,846 olarak ölçülmüştür.

Araştırmannın anketi, farklı yurtda ve üniversitelerdeki öğrenciler için "Google Formlar" kullanılarak oluşturulan çevrimiçi anket formu aracılığıyla sosyal medya platformları (WhatsApp, Instagram, X, Telegram vb.) üzerinden katılımcılara ulaştırılmıştır. Çalışmada çevrimiçi anket yöntemi kullanılmıştır. Çevrimiçi anket tekniği; uygulama kolaylığı sunması, zamandan tasarruf sağlaması, katılımcılara daha rahat bir ortamda yanıt verme olanağı tanınması ve e-gruplar aracılığıyla daha geniş kitlelere ulaşılabilmesi açısından avantajlı bir veri toplama yöntemidir (Altunışık vd., 2012). Veri toplama süreci Eylül 2025 ile Aralık 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında toplam 403 uluslararası öğrenciden veri toplanmış; bu öğrencilerin 305'i çevrimiçi formu doldurmuş, 98'i ise yüz yüze görüşme yöntemiyle ankete katılmıştır.

2.3. Verilerin İstatistiksel Analizi

Kategorik verilere ilişkin olarak değişkenlerin sayı ve yüzde dağılımları tablolarda gösterilmiştir. Kategorik değişkenlerin karşılaştırılmasında çapraz tablolar vasıtasıyla analizi yapılmıştır. Çalışmanın uygulanması için öncelikle Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulundan etik onay alınmıştır. Daha sonra verilerin toplanması için online ve yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Çalışma için herhangi bir kurum veya kuruluşun ekonomik destek alınmamıştır.

3. BULGULAR

Araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin %49,1'i erkek, %50,9'u kadın; % 80,9'u 16-22 yaş aralığında, 17,4'ü 23-28 yaş aralığında, % 1,7'si 29 yaş ve üzerinde; %93.5'i Müslüman, %5.2'si Hristiyan ve %1.2'si ise diğer dini inanç sistemlerine sahiptirler (Tablo 1).

Tablo 1.
Demografik Değişkenler (n:403)

Cinsiyet	n	%	Yaş	n	%
Erkek	198	49,1	16-22 Yaş	326	80,9
Kadın	205	50,9	23-28 Yaş	70	17,4
			29+ Yaş	7	1,7
Mensubu oldukları din			Gelir düzeyi		
Müslüman	377	93,5	Kötü	39	9,7
Hristiyan	21	5,2	Orta	316	78,4
Diğer	5	1,2	Yüksek	44	10,9
Yaşadıkları bölge			Yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yer		
Avrupa	42	10,4	Köy	42	10,4
Afrika	102	25,3	Kasaba	102	25,3
Orta Asya	169	41,9	Şehir	169	41,9
Asya- Ortadoğu	87	21,6	Büyük Şehir	87	21,6
Amerika	3	0,7	Aile Durumu		
Bildikleri Diller			Anne -Baba Sağ	244	60,5
Türkçe	338	83,9	Anne Öldü	105	26,1
Arapça	242	60,0	Baba Öldü	30	7,4
İngilizce	257	63,8	Anne Baba Boşanmış	24	6,0
Farsça	51	12,7	Eğitim gördükleri düzey		
Almanca	30	7,4	Ön Lisans	59	14,6
Fransızca	33	8,2	Lisans	284	70,5
Diğer diller	74	18,4	Yüksek Lisans	44	10,9
Öğrenim Gördükleri Fakülte			Doktora	16	4,0
Mühendislik	92	22,8	İkamet yerleri		
Tıp	55	13,6	Apartment dairesi	115	28,5
Fen Edebiyat	60	14,9	Apartment	48	11,9
İktisadi ve İdari Bilimler	79	19,6	Devlet yurdu	177	43,9
Sağlık Bilimleri	65	16,1	Özel yurt	47	11,7
Diğer	52	12,9	Türkiye'de Tanıdık veya Akrabalarının Olma Durumu		
Gelir Kaynakları			Evet	232	57,6
Kredi	20	5,0	Hayır	171	42,4

			Öğrenim Süreci Tamamlandıktan Sonra Ülkesine Geri Dönme Düşüncesi		
Burs	50	12,4			
Çalışıyorum	54	13,4	Evet	183	45,4
Aile desteği	267	66,3	Hayır	95	23,6
Diğer	12	3,0	Kararsızım	125	31,0

Uluslararası öğrencilerin % 41,9'u şehir merkezlerinde, % 25,3'ü kasabalarda, % 21,6'sı büyük şehirlerde ve % 10,4'ü ise köylerde yaşamakta; % 60,5'nin anne ve babaları sağ, % 6'sının anne ve babası boşanmış; % 78,4'nün gelir düzeyi orta, % 10,7'si yüksek, % 9,7'sinin ise kötü; % 83,9 oran ile en çok bildikleri diller sıralamasında Türkçe, % 63,8 oran ile İngilizce ikinci sırada, % 60,0 oran ile Arapça üçüncü sırada, % 12,7 oran ile Farsça dördüncü sırada, % 8,2 oran ile Fransızca son sırada ve bildikleri diğer diller oranı ise % 18,4 olarak sıralanmıştır (Tablo 1).

Uluslararası öğrencilerin % 41,9'u şehirlerde, % 43,9'u Kredi ve Yurtlar Kurumu öğrenci yurtlarında, % 28,5'i apartman dairesinde; % 11,9'u apartlarda ve % 11,7'si ise özel yurtlarda ikamet etmekte; % 70,5'si lisans öğrencisi, % 14,6'sı ön lisans öğrencisi, % 10,9'u yüksek lisans öğrencisi ve % 4,0'ü ise doktora öğrencisi olarak öğrenim görmekte; öğrenim gördükleri fakülte sıralamasında %22,8 oran ile Mühendislik fakültesi ilk sırada, İİBF ikinci sırada, Sağlık Bilimleri Fakültesi üçüncü sırada, Fen Edebiyat dördüncü sırada yer almaktadır (Tablo 1).

Uluslararası öğrencilerin % 57,6'sının Türkiye'de akrabası veya tanıdık birileri var, % 42,7'sinin ise yoktur; gelir kaynakları sıralamasında % 66,3 aile desteği ilk sırada, %13,4 oran ile çalışarak gelir elde ediyorum ikinci sırada, % 12,4'ü burs alarak ve % 5,0'i ise kredi alarak gelir elde etmektedir (Tablo 1).

Tablo 2.

Eğitim için Türkiye'yi Tercih Etme Nedenleri

Tercih Nedenleri	n	%
Müslüman bir ülke olması	324	80,4
Gelişmiş bir ülke olması	244	60,5
Eğitim standartlarının yüksek olması	231	57,3
Güvenli bir ülke olması	225	55,8
Aynı dine sahip olmak	203	50,4
Farklı bir kültürü tanıma isteği	174	43,2
Ucuz olması	140	34,7
Siyaseten güçlü bir ülke olması	139	34,5
Kültürel yakınlık	139	34,5
Geleneksel bir eğitimin olması	135	33,5
Türkiye'de yaşam ucuz olması	126	31,3
Vize koşulları (kolay vize alma ve uzatma)	133	33,0
Kendi kültürümü rahatça yaşama fırsatı sağlaması	113	28,0
Demokratik bir ülke olması	115	28,5
Öğrencilere çalışma hakkının tanınması	107	26,6
Yenilikçi bir ülke olması	107	26,6
Coğrafik yakınlığının olması	103	25,6
Daha önce Türkiye'de okuyan ve tavsiye eden vatandaşların	96	23,8
Heyecan verici bir ülke olması	95	23,6
Kendi ülkemde bu şartlara sahip olma fırsatı bulamamam	95	23,6
Aile ve arkadaş faktörü	77	19,1
Dışlanma yaşama olasılığının düşük olması	74	18,4
İklim koşullarının uygun olması	74	18,4
Batılı bir ülke olması	59	14,6
Aynı dile sahip olmak	53	13,2
Otokratik bir ülke olması	51	12,7
Türkiye'de yabancıların sevilmesi	35	8,7

* Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Uluslararası öğrencilerin eğitim için Türkiye'yi tercih etme nedenleri sıralamasında ilk sırada % 80,4 oran ile "Müslüman bir ülke olması", ikinci sırada 60,5 oran ile "Gelişmiş bir ülke olması", üçüncü sırada % 57,3 oran ile

“Eğitim standartlarının yüksek olması”, dördüncü sırada % 55,8 oran ile “Güvenli olduğu için”, beşinci sırada % 50,4 oran ile “Aynı dine sahip olmak” ve “Otokratik bir ülke olması” ve “Türkiye’de yabancıların sevilmesi” en son sırada tercih nedenleri olarak yer almaktadır (Tablo 5).

Tablo 3.

Öğrencilerin Yaşadıkları Bölgelere Göre Türkiye’de Eğitimi Tercih Etme Nedenlerinin Dağılımı

Tercih Nedenleri		Avrupa	Afrika	Orta Asya	Asya Ortadoğu	Amerika
Müslüman bir ülke olması	n (244) %	35 10,8	87 26,9	133 41,0	67 20,7	2 0,6
Gelişmiş bir ülke olması	n (244) %	31 12,7	64 26,2	99 40,6	48 19,7	2 0,8
Eğitim standartlarının yüksek olması	n (231) %	22 9,5	63 27,3	99 42,9	45 19,5	2 0,9
Güvenli olduğu için	n (225) %	26 11,6	58 25,8	98 43,6	40 17,8	3 1,3
Aynı dine sahip olmak	n (203) %	19 9,4	53 26,1	87 42,9	41 20,2	3 1,5
Farklı bir kültürü tanıma isteği	n (174) %	19 10,9	40 23,0	72 41,4	42 24,1	1 0,6
Diğer ülkelere göre ucuz olması	n (140) %	13 9,3	43 30,7	47 33,6	35 25,0	2 1,
Siyaseten güçlü bir ülke olması	n (139) %	17 12,2	41 29,5	49 35,3	31 22,3	1 0,7
Kültürel yakınlık	n (139) %	16 11,5	29 20,9	59 42,4	33 23,	2 1,4
Geleneksel bir eğitim olması	n (135) %	14 10,4	33 24,4	60 44,4	28 20,7	- -
Türkiye’de yaşam ucuz olması	n (126) %	13 10,3	35 27,8	52 41,	26 20,6	- -
Vize koşulları (kolay vize alma ve uzatma)	n (133) %	14 10,5	27 20,3	63 47,4	29 21,8	- -
Kendi kültürümü rahatça yaşama fırsatı sağlaması	n (113) %	9 8,0	33 29,2	48 42,5	20 17,7	3 2,
Demokratik bir ülke olması	n (115) %	15 13,0	35 30,4	37 32,2	27 23,5	1 0,9
Öğrencilere çalışma hakkının tanınması	n (107) %	10 9,3	30 28,0	43 40,2	23 21,5	1 0,9
Yenilikçi bir ülke olması	n (107) %	11 10,3	33 30,8	41 38,3	22 20,6	- -
Coğrafik yakınlığının olması	n (103) %	14 13,6	22 21,4	51 49,5	15 14,6	1 1,0
Daha önce Türkiye’de okuyan ve tavsiye eden vatandaşlarım	n (96) %	7 7,3	19 19,8	43 44,8	26 27,1	- -
Heyecan verici bir ülke olması	n (95) %	11 11,6	22 23,2	40 42,1	21 22,1	1 1,1
Kendi ülkemde bu şartlara sahip olma fırsatı bulamamam	n (95) %	10 10,5	29 30,5	43 45,3	13 13,7	- -
Aile ve arkadaş faktörü	n (77) %	10 13,0	18 23,4	32 41,6	16 20,8	1 1,3
Dışlanma yaşama olasılığının düşük olması	n (74) %	5 6,8	18 24,3	31 41,9	20 27,0	- -
İklim koşullarının uygun olması	n (74) %	7 9,5	23 31,1	28 37,8	16 21,6	- -
Batılı bir ülke olması	n (59) %	5 8,5	21 35,6	18 30,5	15 25,4	- -
Aynı dile sahip olmak	n (53) %	5 9,4	14 26,	25 47,2	9 17,0	- -
Kalkınmış bir ülke olması	n (51) %	4 7,8	16 31,4	25 49,0	6 11,8	- -
Türkiye’de yabancıların sevilmesi	n (35) %	2 5,7	3 8,6	20 57,1	10 28,6	- -

% 5,7 8,6 57,1 28,6 -

Uluslararası öğrencilerin eğitim için Türkiye'yi tercih etme nedenleri arasında ilk sırada “Müslüman ülke olması” yer almıştır (Tablo 2). Bölgelere göre bu dağılımda ilk sırada % 41,0 oran Orta Asya, % 26,9 oran ile Afrikalılar ikinci sırada, % 20,7 oran ile Orta Doğulular üçüncü sırada, % 10,8 oran ile Avrupalılar dördüncü sırada ve % 0,6 oran ile Amerikalı öğrenciler son sırada yer almaktadır (Tablo 3).

Avrupalı öğrencilerin eğitim için Türkiye'yi tercih etme nedenleri arasında ilk sırada % 13,6 ile “Coğrafik yakınlığının olması” ilk sırada, % 13,0 ile “Demokratik bir ülke olması ve aile ve arkadaş faktörü ” ikinci sırada, % 12,7 ile “Gelişmiş bir ülke olması” üçüncü sırada ve % 12,2 oran ile “Siyaseten güçlü bir ülke olması” dördüncü sırada yer almıştır (Tablo 3).

Afrikalı öğrencilerin eğitim için Türkiye'yi tercih etme nedenleri arasında ilk sırada % 35,6 ile “Batılı bir ülke olması” ilk sırada, % 31,1 ile “İklim koşullarının uygun olması” ikinci sırada, % 30,8 ile “Yenilikçi bir ülke olması” üçüncü sırada ve % 30,7 oran ile “Diğer ülkelere göre ucuz olması” dördüncü sırada yer almıştır (Tablo 3). Orta Asyalı öğrencilerin eğitim için Türkiye'yi tercih etme nedenleri arasında ilk sırada % 49,5 “Coğrafik yakınlığının olması” ilk sırada, % 47,4 ile “Vize koşulları (kolay vize alma ve uzatma)” ikinci sırada, % 45,3 ile “Kendi ülkemde bu şartlara sahip olma fırsatı bulamamam” üçüncü sırada ve % 44,8 oran ile “Daha önce Türkiye’de okuyan ve tavsiye eden vatandaşlarım” dördüncü sırada yer almıştır (Tablo 3).

Orta Doğulu öğrencilerin eğitim için Türkiye'yi tercih etme nedenleri arasında ilk sırada % 28,6 “Türkiye’de yabancıların sevilmesi” ilk sırada, % 27,1 ile “Daha önce Türkiye’de okuyan ve tavsiye eden vatandaşlarım” ikinci sırada, % 27,0 ile “Dışlanma yaşama olasılığının düşük olması” üçüncü sırada ve % 25,4 oran ile “Batılı bir ülke olması” dördüncü sırada yer almıştır (Tablo 3).

Tablo 4.

Öğrencilerin Okul Sürecinde Karşılaştıkları Güçlükler

Güçlükler	Evet		Kısmen		Hayır	
	n	%	n	%	n	%
Harç ücretlerinin çok yüksek olması	112	27,8	99	24,6	192	47,6
Dil sorunu yaşama (Türkçe derslerini anlamakta ve bu dersleri geçmekte zorluk çekme)	95	23,6	152	37,7	156	38,7
Yemek kültürüne alışırken zorluk çekme	95	23,6	110	27,3	198	49,1
Sağlık sigortası maliyetinin çok yüksek olması	92	22,8	125	31,0	186	46,2
Kalacak yer maliyetlerinin çok yüksek olması	92	22,8	122	30,3	187	46,6
Sağlık beslenememe	88	21,8	87	21,6	228	56,6
Yalnızlık çekme	87	21,6	106	26,3	210	52,1
Arkadaş bulmakta zorlanma	86	21,3	91	22,6	226	56,1
Damak tadıma uygun yemek bulmakta zorluk çekme	78	19,4	114	28,3	211	52,4
İklimle uyum sağlayamama	77	19,1	122	30,3	204	50,6
Ulaşım sorunları yaşama	76	18,9	86	21,3	241	59,8
Bulduğum şehrin pahalı olması	76	18,9	111	27,5	216	53,6
Kiralık ev bulamama	76	18,9	97	24,1	230	57,1
Sınıfta yabancı uyruklu öğrenci yokmuş gibi davranılıyor	68	16,9	83	20,6	252	62,5
Bulduğum kent yaşamına uyum sağlayamama	66	16,4	110	27,3	227	56,3
Sağlık sorunları yaşama	62	15,4	73	18,1	268	66,5
Barınma olmakta olduğum yer ile ilgili uyumsuzluk	58	14,4	94	23,3	251	62,3
Bulduğumuz şehrin yerlileri tarafından dışlanma	57	14,1	98	24,3	248	61,5
Dini vecibelerimi rahat yapamama	53	13,2	70	17,4	280	69,5
Türk öğrenciler tarafından dışlanma	51	12,7	90	22,3	262	65,0
Kültürel farklılığın başarı düzeyini olumsuz etkilemesi	50	12,4	91	22,6	262	65,0
Kaldığım yurttaki uyum sorunu yaşama	48	11,9	86	21,3	269	66,7
Öğretim elemanları tarafından dışlanma	46	11,4	62	15,4	295	73,2
Eğitim sistemine uyumsuzluk	45	11,2	102	25,3	256	63,5
Üniversitenin eğitim sistemine adapte olamama	45	11,2	104	25,8	254	63,0
Giyim tarzım nedeniyle sorun yaşama	45	11,2	84	20,8	274	68,0
Türk adet ve geleneklerini anlamakta zorlanma	45	11,2	97	24,1	261	64,8
Türkiye’deki yaşam tarzına alışamama	44	10,9	97	24,1	262	65,0
Sınıf arkadaşlarıyla ilgili uyumsuzluk	41	10,2	81	20,1	281	69,7

Beslenme şekliniz ile ilgili olumsuz tepkilere maruz kalma	41	10,2	88	21,8	274	68,0
Ders öğretim elemanlarıyla ilgili uyumsuzluk	39	9,7	67	16,6	297	73,7

Uluslararası öğrencilerin karşılaştıkları güçlükler sıralamasında ilk sırada % 27,8 oran ile “okul harç ücretlerinin yüksek olması”, ikinci sırada aynı oran ile “Dil sorunu yaşama (Türkçe derslerini anlamakta ve bu dersleri geçmekte zorluk çekme) ve yemek kültürüne alışırken zorluk çekme”, % 22,8 oran ile üçüncü sırada “sağlık sigortası maliyetinin çok yüksek olması ve kalacak yer maliyetlerinin çok yüksek olması” yer almakta ve en az oranda ise “ders öğretim elemanlarıyla ilgili uyumsuzluk yaşama” güçlükleri yer almaktadır (Tablo 4).

Tablo 5.

*Türkiye'ye ve Eğitim Yaşamına İlişkin Genel Görüşleri**

Görüşler	n	%
Türkiye’de dinimi rahatça yaşarım	216	53,6
Birlikte eğitim gördüğüm arkadaşarımla iyi ilişkiler içindeyim	192	47,6
Ülkemdeki arkadaşarımla özlenüyorum	185	45,9
Aldığım eğitimden memnunum	181	44,9
Aldığım eğitim gelecek planlarıma yardımcı oluyor	169	41,9
Kendi ülkemdeki tanıdıklarıma Türkiye’de okumayı tavsiye ederim	165	40,9
Türkler misafirperverdir	159	39,5
Üniversitedeki uluslararası öğrencilere sağlanan yaşam kalitesinden memnunum	159	39,5
Öğretim elemanları ile olumlu iletişim kurabiliyoruz	146	36,2
İnancımın otürü bir ayrımcılığa uğramadım	137	34,0
Aldığım eğitimle ülkemde kolay bir şekilde iş bulacağımı düşünüyorum	137	34,0
Ev/yurt sahipleri yabancı öğrencilere karşı tutum ve davranışları iyidir	132	32,8
Memleketimden ayrı kalmak beni üzüyor	131	32,5
Türkiye’de yeterli beslenebiliyorum	123	30,5
Şehirdeki sosyal imkanlar öğrenciler için yeterlidir	116	28,8
Gelirim Türkiye’de okumak için yeterlidir	114	28,3
Türkiye’de kendimi yalnız hissediyorum	111	27,5
Aldığım eğitim akademik beklentilerimi karşılıyor	111	27,5
Türkiye’de okumak streslidir	91	22,6
Türkiye’de insanlar yabancı öğrencilere karşı önyargılıdır	87	21,6
Geçimimi sağlamak için çalışmak zorundayım.	76	18,9
Farklılıklarımız sebebiyle dışlandıığımızı düşünüyorum.	46	11,4

Uluslararası öğrencilerin Türkiye ve eğitim yaşamına ilişkin görüşlerinin genel olarak olumlu olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yarısından fazlası (%53,6) Türkiye’de dini yaşamlarını özgürce sürdürebildiklerini belirtirken, yaklaşık yarısı da arkadaşarıyla iyi ilişkiler kurduklarını (%47,6) ve aldıkları eğitimden memnun olduklarını (%44,9) ifade etmektedir. Ayrıca önemli bir kesim aldıkları eğitimin gelecekteki planlarına katkı sağladığını (%41,9) ve Türkiye’de misafirperverlikle karşılandığını düşündüğünü (%39,5) belirtmektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin kayda değer bir kısmı memleket özlemi (%45,9) ve yalnızlık (%27,5) yaşadığını, bazıları ise ekonomik zorluklar nedeniyle çalışmak zorunda olduğunu (%18,9) ifade etmektedir. Ayrımcılık (%34,0 inanc temelli ayrımcılık yaşamadığını söyleyenler) ve dışlanma algısı (%11,4) genel olarak düşük seviyededir (Tablo 5).

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar, uluslararası öğrencilerin Türkiye'yi tercih etme motivasyonları ile deneyimledikleri uyum süreçleri arasındaki ilişkinin çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin yarısı kadın, yarısı erkektir. Katılımcıların %93,5'i Müslüman, %5,2'si Hristiyan ve %1,2'si ise diğer dini inanç sistemlerine mensuptur. Bu bulgu, Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin büyük bir bölümünün Müslüman nüfusun ağırlıklı olduğu ülkelerden geldiğini göstermektedir. Bu bulguyu, öğrencilerin eğitim için Türkiye'yi tercih etme nedenleri arasında ilk sırada "Türkiye'nin Müslüman bir ülke olması" yer alarak desteklemiştir. Bu da kültürel olarak yakınlık ve diğer benzerlikler temelinde öğrencilerin tercih yaptıklarını ortaya koymaktadır.

Uluslararası öğrencilerin büyük bir bölümünün (%70,5) lisans düzeyinde öğrenim gördüğü saptanmış olup, bu bulgu Karakulukçu'nun (2020) çalışma sonuçlarıyla da benzerlik göstermektedir. Bu durum, uluslararası öğrenci hareketliliğinin küresel ölçekte ağırlıklı olarak lisans düzeyinde yoğunlaştığını ortaya koyan bulgularla örtüşmektedir. Nitekim OECD ve UNESCO raporlarında, lisans eğitiminin hem maliyet hem de erişilebilirlik açısından uluslararası öğrenciler için daha ulaşılabilir bir seçenek olduğu ve ülkelerin bu düzeyde öğrenci çekmeye yönelik politikalar geliştirdiği vurgulanmaktadır (UNESCO, 2015; OECD, 2019).

Uluslararası öğrencilerin çoğunluğu orta düzey (% 78,4) bir gelire sahip iken onda biri oranında yüksek (% 10,7) düzeyde bir gelire sahiptir. Bu sonuca göre, bu örnekleme kapsamında Türkiye'de eğitim gören uluslararası öğrencilerin daha çok orta düzey bir gelire sahip olan bireylerden oluştuğunu söylemek mümkündür. Ayrıca, gelir kaynakları sıralamasında % 66,3 aile desteği ilk sırada, %13,4 oran ile çalışarak gelir elde ediyorum ikinci sırada, % 12,4'ü burs alarak ve % 5,0'i ise kredi alarak gelir elde etmektedir. Öğrencilerin asıl gelir kaynağının aile desteği olduğu görülmekle birlikte %13,4'ü ise Türkiye'de çalışmaktadır. Deressa ve Beavers'in (1988) yaptıkları çalışmada yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadıkları en önemli sorunun maddi nitelikte olduğu belirlenmiştir. Annaberdiyev (2006) araştırmasında ailesinin gelir düzeyi yüksek olan uluslararası öğrencilerin psikolojik uyum düzeylerinin geliri düşük olanlara göre daha yüksek olduğunu ve maddi sıkıntı yaşamadıkları için daha rahat ve bağımsız hissettiklerinden psikolojik uyumlarının iyi olduğunu ifade etmektedir. Bu bulgular, uluslararası öğrencilerin ekonomik durumlarının hem eğitim deneyimlerini hem de psikolojik uyum süreçlerini belirleyen temel bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır.

Uluslararası öğrencilerin dil yeterliklerine ilişkin bulgular incelendiğinde, katılımcıların bildikleri diller sıralamasında Türkçenin ilk sırada yer aldığı, bunu sırasıyla İngilizce, Arapça, Farsça ve Fransızcanın izlediği görülmektedir. Birden fazla dil seçeneğinin işaretlenmesine imkân tanınan bu soruya verilen yanıtlar, öğrencilerin önemli bir bölümünün birden fazla dili bildiğini ortaya koymaktadır. Bu bulgu, uluslararası öğrencilerin önemli bir bölümünün çok dilli bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Türkçenin en çok bilinen dil olarak ilk sırada yer alması, öğrencilerin ev sahibi ülkeye uyum sağlama yönündeki motivasyonlarını ve akademik entegrasyon çabalarını yansıtırken; İngilizce ve diğer yabancı dillerin yaygınlığı ise küresel hareketlilik ve çok kültürlü etkileşim kapasitesinin güçlü olduğunu ortaya koymaktadır.

Uluslararası öğrencilerin ikamet ettikleri yer sıralamasında Kredi ve Yurtlar Kurumu öğrenci yurtları ilk sırada, kiralık apartman dairesi ikinci sırada, kiralık apartlar üçüncü sırada ve son sırada ise özel yurtlar gelmektedir. Uluslararası öğrencilerin beşte ikisi Kredi ve Yurtlar Kurumu yurtlarında kalmakta ve geriye kalan beşte üçü ise kiralık dairelerde ve özel yurtlarda kalmaktadır. Yabancı uyruklu öğrenciler ayrılan kontenjan dâhilinde Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu yurtlarında ücretsiz olarak barındırılmaktadır. Araştırmanın ilgili bulgusuna göre uluslararası öğrencilerin yarısından fazlası kamu ve özel yurtlarda kalmaktadır. Ayrıca Topal ve Tauscher (2020) çalışmasına katılan uluslararası öğrencilerin konaklama dağılımı incelendiğinde %54,1'i KYK'da, %19,8'i özel yurtlarda kalmaktadır. Bu bulgular birlikte değerlendirildiğinde, uluslararası öğrencilerin barınma tercihlerinde kamusal destek mekanizmalarının belirleyici bir rol oynadığı görülmektedir. Özellikle KYK yurtlarının ücretsiz ya da görece düşük maliyetli barınma imkânı sunması, ekonomik kaynakları sınırlı olan öğrenciler açısından önemli bir çekim unsuru oluşturmaktadır. Topal ve Tauscher'in (2020) ifade ettiği üzere, kamu yurtlarının uluslararası öğrenciler için temel barınma alternatifini hâline geldiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, öğrencilerin önemli bir bölümünün kiralık daire ve apartlarda kalması, bireysel mahremiyet, kültürel uyum, yaşam tarzı tercihi ya da yurt kapasite sınırlılıkları gibi faktörlerin barınma kararlarında etkili olabileceğini düşündürmektedir. Bu durum, barınma koşullarının yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda sosyal uyum ve psikososyal iyilik hâli açısından da değerlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Bu araştırma kapsamında öğrencilerin çoğunluğunu lisans öğrencileri oluşturmaktadır. İkinci sırada ön lisans, üçüncü sırada yüksek lisans ve son sırada ise doktora (%4,0) öğrencileri gelmektedir. Öğrencilerin çoğunluğu mühendislik fakültesi öğrencisi olarak ilk sırada, ikinci sırada İİBF, üçüncü sırada Sağlık Bilimleri Fakülteleri ve son sırada ise Fen ve Edebiyat Fakülteleri şeklinde sıralanmaktadır. Buna göre, uluslararası öğrencilerin çoğunluğunun mühendislik bölümlerini tercih ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin en çok tercih ettikleri alanların daha fazla tanıtımı yapılmalı ve bu alanların akademik ve teknolojik altyapıları daha da güçlendirilmelidir.

Uluslararası öğrencilerin yarısından fazlasının (% 57,6) Türkiye'de akrabası veya tanıdık birileri var olduğu, geçimlerini çoğunlukla aile desteği ile sağladıkları ve az bir kısmının burs ve kredi ile geçimlerini sağladıkları belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin bir bölümünün Türkiye'de çalışarak geçimini sağladığı da görülmektedir. Uluslararası öğrencilerin aldıkları eğitimde en kısa sürede başarılı olarak ülkelerine dönmeleri kendilerine yapılan yatırımların, verilen emeğin ve beklentilerin boşa çıkarılmaması bakımından önemli olabilecektir. Çağlar (1999) tarafından yapılan çalışma sonuçlarına göre, uluslararası öğrencilerin dörtte birine yakının (%23,4) eğitim programlarını tamamladıktan sonra kendi ülkelerine dönmek istemediklerini, böyle bir durumunda yapılan yatırımların amaçlanan hedeflere ülkemiz açısından ulaşmadığını belirtmektedir.

Türkiye'nin jeopolitik konumu, kültürel yapısı ve farklı inançlara ev sahipliği yapması gibi sosyolojik etmenler, uluslararası öğrencilerin tercih nedenleri arasında yer almaktadır (Metin ve Sevinç, 2024). Bu çalışmada uluslararası öğrencilerin eğitim için Türkiye'yi tercih etme nedenleri sıralamasında ilk sırada "Müslüman bir ülke olması", ikinci sırada "Gelişmiş bir ülke olması", üçüncü sırada "Eğitim standartlarının yüksek olması", dördüncü sırada "Güvenli olduğu için", beşinci sırada "Aynı dine sahip olmak" yer almaktadır. Haskan Avcı, Koç ve Bayar (2019)'ın çalışmasında uluslararası öğrencilerin ülkemizi tercih etme nedenleri arasında akademik olanakların yüksek olması ilk sırada yer alırken; Kondakçı (2011)'nin çalışmasında kaliteli akademik kurumların varlığı, farklı kültürleri keşfetme isteği; Yardımcıoğlu ve arkadaşlarının (2017) çalışmasında ise aile tavsiyesi, dini yakınlık, eğitim kalitesi ve kültürel yakınlık; Polat ve Arslan'ın (2017) çalışmasında ise uluslararası öğrencilere göre üniversite tercihlerinde etkili olan etmenler sıralamasında eğitimin kalitesi gibi durumların yer aldığını görmekteyiz. Türkiye jeopolitik konumu yanı sıra ortak dil, kültürel değerler bakımından kendisine yakın olan ülkelere öğrenci çekmektedir. Ancak coğrafi yakınlık, kültürel değerler ve dil, öğrenci hareketliliğinin yöneliminde tek başlarına yeterli olmamaktadır (Yalçınkaya ve Beşirli, 2022). Bu araştırmanın bulguları literatür ile benzerlik göstermekle birlikte ilk sırada Müslüman bir ülke olması, Türkiye'nin jeopolitik konumu, eğitiminin kaliteli olması ve Müslüman öğrencilerin Batı ülkelerinde yükselen İslamofobia nedeniyle de ülkemizi tercih etmelerinde önemli bir faktör olduğuna işaret etmektedir. Bu durumun, Türkiye'nin potansiyel bir uluslararası öğrenci merkezi olarak konumlanmasına katkı sağlayabilecek bir unsur olarak değerlendirilebileceği söylenebilir.

Uluslararası öğrencilerin karşılaştıkları güçlükler sıralamasında "Dil sorunu yaşama (Türkçe derslerini anlamakta ve bu dersleri geçmekte zorluk çekme) ve yemek kültürüne alışırken zorluk çekme", ve aynı oran ile "okul harç ücretlerinin yüksek olması", "sağlık sigortası maliyetinin çok yüksek olması ve kalacak yer maliyetlerinin çok yüksek olması" yer almakta ve en az oranda ise "ders öğretim elemanlarıyla ilgili uyumsuzluk yaşama" güçlükleri yer almaktadır. Bu araştırma kapsamında uluslararası öğrencilerin karşılaştığı önemli sorunların başında dil problemleri gelmektedir. Uluslararası öğrenciler için gittikleri ülkelerin diline hâkim olmak, sosyokültürel uyumu arttırdığı gibi akademik başarıları da arttırmaktadır. Bundan dolayı eğitim amacıyla farklı ülkeye giden öğrencilerin gittikleri ülkenin diline hâkim olması önemli bir etkidir (Türel, 2021). Türkçe kurslarının yeterli olmadığı ve bu sorunun çözümüne yönelik olarak yoğunlaştırılmış hazırlık sınıflarının konulmasını önermekteyiz.

Öğrencilerin karşılaştıkları sorunların diğeri, okul harçlarının yüksek olmasıdır. Uluslararası öğrenci hareketliliğinin önündeki en büyük engel eğitim masraflarıdır (Metin ve Sevinç, 2024). Ülkelerin para birimleri arasındaki kur farklılıkları, gelişmişlik düzeyleri, kişi başına düşen gelir düzeyi gibi faktörler de etkili olmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Kanada gibi ülkeler, kendi vatandaşlarına göre uluslararası öğrencilere daha yüksek harç ücreti uygulayanlar arasında yer almaktadır (Özoğlu, ve ark., 2012). Düşük eğitim maliyetleri, eğitim dilinin İngilizce olması ve istihdam olanaklarının çeşitliliği gibi özellikleri nedeniyle Avustralya gibi ülkeler uluslararası öğrenciler açısından cazip birer seçenek olarak öne çıkmaktadır. Bununla birlikte, söz konusu ülkelere yaşam maliyetlerinin özellikle gelişmekte olan ülkelere gelen öğrenciler için yüksek olması ve Türkiye'nin coğrafi konumu ile görece daha erişilebilir yaşam koşulları, Türkiye'nin uluslararası öğrenciler tarafından zamanla daha fazla tercih edilme potansiyeline sahip olduğunu düşündürmektedir. Uluslararası öğrencilerin Türkiye ekonomisine önemli ölçüde katkı sağlama potansiyeline sahip olduğu değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda, Türkiye'nin uluslararası alanda tanıtımına yönelik faaliyetlerin Yükseköğretim Kurulu ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı gibi ilgili kurumlar tarafından daha sistematik ve koordineli biçimde yürütülmesinin önem taşıdığı söylenebilir.

Uluslararası öğrencilerin genel olarak Türkiye ve eğitim sürecine ilişkin görüşleri sıralamasında "Türkiye'de dinimi rahatça yaşarım" görüşü ilk sırada, "Birlikte eğitim gördüğüm arkadaşlarımla iyi ilişkiler içindeyim" görüşü ikinci sırada, "Ülkemdeki arkadaşlarımla özliyorum" görüşü üçüncü sırada, "Aldığım eğitimden memnunum" görüşü dördüncü sırada, "Aldığım eğitim gelecek planlarıma yardımcı oluyor" görüşü beşinci sırada ve onu diğer görüş takip etmektedir. Son sırada ise "Farklılıklarımız sebebiyle dışlandığımızı düşünüyorum" görüşü yer almaktadır. Uluslararası öğrencilerin Türk öğrencilerden en çok arkadaş olmayı ve derslerinde yardımcı olmayı beklemektedirler. Genel olarak uluslararası öğrencilerin Türkiye'ye ilişkin görüşlerinin olumlu olduğunu görmekteyiz. Özellikle inançlarını rahat yaşamaları, birlikte öğrenim gördükleri arkadaşları ile olumlu ilişkiler kurmaları, eğitimin kalitesinden memnun olmaları kayda değer önemli sonuçlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sonuçlar, öğrencilerin ülkemizden, eğitim düzeyinden ve eğitim ortamının sosyal ilişki ve iletişim olanaklarından

memnuniyetlerini vurgulamaktadır. Bu durumun süreklilik arz etmesi için düzenli olarak öğrencilerin görüşlerini değerlendiren çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Uluslararası öğrencilerin geldikleri bölgelere göre eğitim için Türkiye’yi tercih etme nedenleri arasında ilk sırada “Müslüman ülke olması” yer almıştır. Topal ve Tauscher (2020) öğrencilerin %15,2’si inançlarını serbestçe yaşayamadığını dile getirirken, % 69,3 inançlarını yaşamada bir sorunla karşılaşmadığını, inançlarından dolayı ayrımcılığa uğradığını düşünen öğrencilerin oranı %17,7 iken %57,6 oranı dini inancı bakımından ayrımcılığa uğramadığını belirtmiştir. Çalışmamızda bölgelere göre bu dağılımda ilk sırada Orta Asya, Afrikalılar ikinci sırada, Orta Doğulular üçüncü sırada, Avrupalılar dördüncü sırada ve % 0,6 oran ile Amerikalı öğrenciler son sırada yer almaktadır. UNESCO 2012 raporuna göre 1999-2012 yılları arasında Türkiye, uluslararası öğrenci hareketliliğinin yoğun olarak gerçekleştiği Orta ve Doğu Avrupa, Güney Asya ve Arap ülkelerinden oluşan bölgenin merkezinde yer almaktadır. OECD (2018) raporuna göre, Afrikalı öğrencilerin dörtte üçü Avrupa’yı tercih etmektedir (%35 Fransa, %12 Birleşik Krallık, %7’si ise Almanya). Latin Amerikalı öğrencilerin İspanya’yı, Kuzey Amerikalı öğrencilerin ise Birleşik Krallığı tercih ettikleri de görülmektedir.

Avrupalı öğrencilerin eğitim için Türkiye’yi tercih etme nedenleri arasında ilk sırada “Coğrafik yakınlığının olması”, ikinci sırada “Demokratik bir ülke olması ve aile ve arkadaş faktörü”, üçüncü sırada “Gelişmiş bir ülke olması”, dördüncü sırada ise “Siyaseten güçlü bir ülke olması” yer almaktadır. Afrikalı öğrencilerin eğitim için Türkiye’yi tercih etme nedenleri arasında ilk sırada “Batılı bir ülke olması”, ikinci sırada “İklim koşullarının uygun olması”, üçüncü sırada “Yenilikçi bir ülke olması” ve dördüncü sırada ise “Diğer ülkelere göre ucuz olması” yer almaktadır. Afrikalı öğrencilerin ülkemizi tercih etmesinin önemli nedeni olarak ülkemizin gelişmişlik düzeyi ve iklim koşullarının gösterildiğini görmekteyiz. Ülkemizin iklim koşullarının çeşitliliği, dünyanın gelişmiş ilk 20 ekonomisi arasında yer alması onu cazip kılmaktadır. Bunun dışında özellikle Orta Doğu, Afrika ve Asya’nın gelişmemiş ülkelerinden batılı ülkelere okumak için giden öğrencilerin ayrımcılık, dışlanma ve ekonomik sorunlarla karşılaştıklarını çalışmalar göstermektedir.

Orta Asyalı öğrencilerin eğitim için Türkiye’yi tercih etme nedenleri arasında ilk sırada “Coğrafik yakınlığının olması”, ikinci sırada “Vize koşulları (kolay vize alma ve uzatma)”, üçüncü sırada “Kendi ülkemde bu şartlara sahip olma fırsatı bulamamam”, dördüncü sırada ise “Daha önce Türkiye’de okuyan ve tavsiye eden vatandaşlarım” yer almaktadır. Enhoş (1994)’un yaptığı araştırmanın sonucuna göre, Orta Asya Cumhuriyetlerinden gelen öğrencilerin, Türk öğrencilerle arkadaşlıklarına bakıldığında, aralarında önemli bir problem olmadığı ve birbirleriyle kaynaştıkları görülmüştür. Mori (2000) ve Sandhu (1995) çalışmalarında kültürel farklılıkların ve evden uzakta olmanın uluslararası öğrenciler için önemli stres kaynakları olduğunu saptamışlardır (Akt. Şen, 2008).

Orta Doğulu öğrencilerin eğitim için Türkiye’yi tercih etme nedenleri arasında ilk sırada “Türkiye’de yabancıların sevilmesi”, ikinci sırada “Daha önce Türkiye’de okuyan ve tavsiye eden vatandaşlarım”, üçüncü sırada “Dışlanma yaşama olasılığının düşük olması”, dördüncü sırada ise “Batılı bir ülke olması” yer almaktadır. Ülkemizde yabancıların sevilmesi kültürümüzün misafirperverlik duygularından kaynaklanmaktadır. 2011 Suriye iç savaşından göç edip ülkemize gelen yaklaşık 4 milyon Suriyelinin ülkemizde misafir olarak uzun süre ağırlanması ve kabul edilmesi önemli bir durumdur. Çalışmamızın bu sonuçları, münferit ve küçük ölçekli olumsuz olaylar dışında ülkemizde bulunan yabancı ve uluslararası öğrencilerin dışlanma ile karşı karşıya kalmadıklarını göstermektedir.

Öneriler

- Türkiye’yi tercih etme nedenleri arasında ilk sırada “Türkiye’nin Müslüman bir ülke olması” yer almaktadır. Buna göre ulusal anlamda kültürel çeşitliliğe ve dinsel farklılığa fırsat verilmemektedir. Ulusal medyada ve sosyal platformlarda Türkiye’nin din ve vicdan özgürlüğü konusunda tanıtımının yapılması ve din çeşitliliği konusunda diğer dine sahip olan öğrencilerin ayrımcılığa uğramadan rahatlıkla ülkemizi tercih etmeleri için gerekli tanıtımlar yapılmalıdır.
- Araştırmaya katılan öğrencilerin Türkiye’de bulunmaya ilişkin memnuniyet düzeylerinin genel olarak yüksek olduğu görülmektedir. Uluslararası öğrencilerin Türkiye’de eğitim görmesi ülkemizin ekonomik açıdan, yurtdışı tanıtım ve imajına yönelik olarak da kayda değer bir katkısı olmaktadır. Bu bağlamda, bunun sürekliliğinin sağlanabilmesi için uluslararası öğrencilerin uyum süreçleri, karşılaştıkları sorunlar ile istek, talep ve görüşlerinin sorgulandığı araştırmaların düzenli olarak yapılması ve buna yönelik düzenlemelerin gerçekleştirilmesi önerilmektedir.
- Bu kapsamda, uluslararası öğrencilerin psikososyal uyum süreçlerini desteklemek amacıyla, maddi imkânlarını güçlendirecek ek gelir olanaklarının devlet tarafından güvence altına alınmasına yönelik düzenlemelerin yapılması önerilmektedir.

- Dil sorunu, kültürel farklılıklar ve toplumsal önyargılar nedeniyle gelir elde etmeye yönelik iş bulmakta güçlük yaşayan uluslararası öğrenciler için, burs sağlayan fonlar ve sivil toplum kuruluşlarının destek mekanizmalarını güçlendirerek öğrencilerin maddi sorunlarını en aza indirmeye yönelik çalışmalar yürütmesi önerilmektedir.
- Araştırma bulguları, uluslararası öğrencilerin büyük çoğunluğunun en az üç dil bildiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, Türkiye açısından önemli bir beşeri sermaye ve potansiyel avantaj olarak değerlendirilebilir. Uluslararası öğrencilerin dil kursları, devlet okulları ve eğitim kurumlarında eğitmen olarak istihdam edilmeleri, öğrencilerin hem sosyal uyumlarına hem de maddi gelir elde etmelerine katkı sağlayacaktır.
- Araştırma bulguları, uluslararası öğrencilerin ikamet ettikleri yerler arasında Kredi ve Yurtlar Kurumuna ait öğrenci yurtlarının en yüksek orana sahip olduğunu göstermektedir. Bu durum, öğrencilerin çoğunlukla kendileri gibi uluslararası öğrencilerle yakın arkadaşlık ilişkileri ve sosyal bağlar geliştirdiklerini ortaya koymaktadır. Uluslararası öğrencilerin farklı kültür ve uyruklardan öğrencilerle etkileşimlerini artırmak amacıyla, yurt yerleştirmelerinde daha dengeli bir dağılımın sağlanması önerilmektedir. Ayrıca, kaynaştırmayı desteklemek amacıyla yurt yönetimleri tarafından uluslararası ve yerli öğrencilerin birlikte katılım göstereceği sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler, programlar ve gezilerin düzenlenmesi önem arz etmektedir.
- Uluslararası öğrencilerin kültürel uyum ve memnuniyetlerini artırmak amacıyla, yurt yemek menülerinin kültürel çeşitliliği yansıtacak şekilde düzenlenmesi önerilmektedir.
- Aynı çalışma ülkemiz genelinde ve daha kapsamlı bir örneklem ile yapılarak sonuçlar daha kapsayıcı ve bilimsel hale gelebilir.
- Çalışmamızda uluslararası öğrencilerin yaşadığı sorunlar ele alınmıştır. Beraber eğitim gördüğü Türk öğrenciler de dahil edilerek onların yaşamış olduğu sorunlar da incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Altbach, P. G., & Knight, J. (2007). The internationalization of higher education: Motivations and realities. *Journal of studies in international education*, 11(3-4), 290-305.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2012). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (7. baskı). Sakarya Yayıncılık.
- Annaberdiev, D. (2006). *Türkiye’de eğitim gören Türk Cumhuriyetleri ve Türk üniversite öğrencilerinin psikolojik yardım arama tutumları, psikolojik ihtiyaçları ve psikolojik uyumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Cura, Ü., & Işık, A. N. (2016). Impact of acculturative stress and social support on academic adjustment of international students. *Education and Science*, 41(184), 333-347. <https://doi.org/10.15390/EB.2016.4292>
- Çağlar, A. (1999). Türk üniversitelerinde öğrenim gören Türk cumhuriyetleri ve akraba toplulukları öğrencilerinin sorunları. *Amme İdaresi Dergisi*, 32(4), 133-169.
- Cochran, W. G. (2002). *Sampling Techniques* (3rd ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Çelik, Ö. (2019). *Sakarya Üniversitesi’nde okuyan Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin karşılıklı algıları* (Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Deressa, B., & Beavers, I. (1988). Needs assessment of international students in a college of home economics. *Educational Research Quarterly*, 12(2), 51-56.
- Duy, B. (2003). *Bilişsel-davranışçı yaklaşıma dayalı grupta psikolojik danışmanın yalnızlık ve fonksiyonel olmayan tutumlar üzerine etkisi* (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Enhoş, A. (1994). *Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ile diğer Türk topluluklarından gelen ve YURTKUR yurtlarında barınan öğrencilerin genel özellikleri, içinde buldukları durum ve beklentileri*. Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü.
- Ercan, M. S. (2012). *Uluslararası öğrencilerin uyum sorunlarının incelenmesi ve bu sorunların çözümüne yönelik beklentilerin araştırılması* (Uzmanlık tezi). T.C. Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı.
- Halualani, R. T. (2010). Intercultural interaction at a multicultural university: Students' definitions and sensemakings of intercultural interaction. *Journal of International and Intercultural Communication*, 3(4), 304-324.
- Hasırcıoğlu, R. M. (2013). *Uluslararası yükseköğretim ve Türkiye'nin konumu: Eğitim ekonomisi iş konsey raporu*. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu [DEİK].
- Haskan Avcı, Ö., Koç, M., & Bayar, Ö. (2019). Uluslararası öğrencilerin Türkiye’deki yükseköğrenimi değerlendirmesi: Azerbaycan örneği. *Yükseköğretim Dergisi*, 9(1), 75–83. <https://doi.org/10.2399/yod.18.035>
- Kaçmazoğlu, H. B., & Şeker, H. (1998). Türk cumhuriyetleri, Türk ve akraba topluluklarından gelen öğrencilerin Türkiye ve kendi ülkeleriyle ilgili gözlemlerine dayanarak ortaya koydukları sorunlar: Atatürk Üniversitesi örneği. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 1(1-2), 86-104.
- Kalkınma Araştırmaları Merkezi. (2015). *Yükseköğretimin uluslararasılaşması çerçevesinde Türk üniversitelerinin yabancı öğrenciler için çekim merkezi haline getirilmesi* (Araştırma projesi raporu). http://kam.kalkinma.gov.tr/wpcontent/uploads/2015/04/Uluslararası_Ogrenci_Raporu_2015.pdf
- Karakullukçu, A. (2020). *Uluslararası öğrenci hareketliliğinin Türkiye’de eğitim ekonomisinin gelişimi üzerine etkisi* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi* (28. baskı). Nobel Yayınları.
- Kayani, F. N., Ahmed, M., & Shah, M. T. A. (2015). International students mobility: A case of Pakistan. *Pakistan Journal of Commerce and Social Sciences*, 9(2), 447-461.
- Kondakçı, Y. (2011). Student mobility reviewed: Attraction and satisfaction of international students in Türkiye. *Higher Education*, 67(5), 573-592. <https://doi.org/10.1007/s10734-013-9633-6>
- Metin, S., & Sevinç, İ. (2024). Bir kamu diplomasi aracı olarak uluslararası öğrenci hareketliliği. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 387-408.
- Mori, S. (2000). Addressing the mental health concerns of international students. *Journal of Counseling & Development*, 78(2), 137-144. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6676.2000.tb02571.x>
- Rashidi, A. (2013). *University Campus as a Public Space of the City Case Study: Eastern Mediterranean University Campus* (Master's thesis, Eastern Mediterranean University (EMU)-Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ)).
- OECD. (2013). *Skills beyond school: Synthesis report* (EDIF 2013–N° 14). OECD Publishing. [https://www.oecd.org/education/skills-beyondschool/EDIF%202013--N%C2%B014%20\(eng\)-Final.pdf](https://www.oecd.org/education/skills-beyondschool/EDIF%202013--N%C2%B014%20(eng)-Final.pdf)

- OECD. (2018). *Education at a glance 2018: OECD indicators*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/eag-2018-en>
- Özçetin, S. (2013). *Yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal uyumlarını etkileyen etmenler* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi.
- Özek, M. (2019). *Yumuşak güç bağlamında Türkiye'de uluslararası öğrenci hareketliliği* (Yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Özkan, G., & Acar Güvendir, M. (2015). Uluslararası öğrencilerin yaşam durumları: Kırklareli ve Trakya üniversiteleri örneği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 174-190.
- Özoğlu, M., Gür, S. B., & Coşkun, İ. (2012). *Küresel eğilimler ışığında Türkiye'de uluslararası öğrenciler*. SETA.
- Polat, S., & Arslan, Y. (2017). Uluslararası öğrencilerin üniversite seçimini etkileyen etmenler. *Yükseköğretim Dergisi*, 7(2), 94-104. <https://doi.org/10.2399/yod.17.007>
- Sungur, M. A., Şahin, M., Can, G., Şahin, M. F., Duman, K., Pektaş, B., Doğan, S., Alkan, A. Ö., & Onuk, H. (2016). Düzce Üniversitesinde yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin yaşam doyumları ve sosyal uyumlarını etkileyen faktörler. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 101-109.
- Şen, H. A. (2008). *Türkiye'de öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim ortamındaki iletişim deneyimlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Topal, F., & Tauscher, S. (2020). Uluslararası öğrencilerin akademik ve sosyal yaşamlarında karşılaştıkları sorunlar üzerine inceleme. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 15(1), 309-336.
- Türel, M. T. (2021). Uluslararası öğrencilerin sosyokültürel uyumu. *Avrasya Beşeri Bilim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 73-89.
- Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Yönetmelik. (1985). 22 Ağustos 2011 tarihli ve 28038 sayılı Resmi Gazete'de iptal edilmiştir.
- UNESCO. (2012). *UNESCO Institute for Statistics (1999-2012)*. <https://uis.unesco.org/en>
- UNESCO. (2014). *Global citizenship education: Preparing learners for the challenges of the 21st century*. Paris: UNESCO.
- Yalçınkaya, M., & Beşirli, H. (2022). Türk Cumhuriyetleri arasındaki uluslararası öğrenci hareketliliği ve bu hareketliliğin yükseköğretimin uluslararasılaşma sürecindeki rolü. *Karadeniz Araştırmaları*, 19(74), 363-382.
- Yardımcıoğlu, F., Beşel, F., & Savaşan, F. (2017). Uluslararası öğrencilerin sosyo-ekonomik problemleri ve çözüm önerileri: Sakarya Üniversitesi örneği. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 12(1), 203-254.
- YÖK Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. (2024). <https://istatistik.yok.gov.tr/> (17 Ocak 2025).
- Zerengök, D. (2016). *Uluslararası öğrencilerin serbest zaman etkinliklerine aktif katılımları yoluyla sosyal uyumlarının analizi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

ÇALIŞMANIN ETİK İZİNİ

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 31.01.2022

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: E-60263016-050.06.04-125715

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

1.yazarın araştırmaya katkı oranı %20, 2. yazarın araştırmaya katkı oranı %20, 3. yazarın araştırmaya katkı oranı %10, 4. yazarın araştırmaya katkı oranı %10, 5. yazarın araştırmaya katkı oranı %10, 6. yazarın araştırmaya katkı oranı %10,7. yazarın araştırmaya katkı oranı %10, 8. yazarın araştırmaya katkı oranı %10 dur.

Yazar 1: Bütün bölümlere katkı sunmuştur.

Yazar 2: Bütün bölümlere katkı sunmuştur.

Yazar 3: Bütün bölümlere katkı sunmuştur.

Yazar 4: Bütün bölümlere katkı sunmuştur.

Yazar 5: Bütün bölümlere katkı sunmuştur.

Yazar 6: Bütün bölümlere katkı sunmuştur.

Yazar 7: Bütün bölümlere katkı sunmuştur.

Yazar 7: Bütün bölümlere katkı sunmuştur.

Yazar 8: Bütün bölümlere katkı sunmuştur.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada herhangi bir kişi ya da kurum ile finansal ya da kişisel yönden bağlantı bulunmamaktadır. Araştırmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

YAPAY ZEKA KULLANIM BEYANI

Bu çalışmanın hazırlanma, veri toplama, analiz, yazım veya görsel oluşturma süreçlerinin hiçbir aşamasında yapay zekâ tabanlı herhangi bir araç veya uygulama kullanılmamıştır. Çalışmanın tamamı yazarların kendi özgün katkısıdır.